

Talouspolitiikan
arviointineuvoston
vuosikertomus
2021

Talouspolitiikan arviointineuvosto

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus

Arkadiankatu 7, 00100 Helsinki, Finland

Helsinki, huhtikuu 2022

1 Talouspolitiikan arviointineuvosto

Talouspolitiikan arviointineuvosto perustettiin tammikuussa 2014 tuottamaan riippumaton arvio talouden tilasta ja harjoitetusta talouspolitiikasta. Valtioneuvoston asetuksen (61/2014) mukaan neuvoston tehtävänä on arvioida

- 1) talouspolitiikalle asetettujen tavoitteiden tarkoituksenmukaisuutta
- 2) talouspolitiikalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja valittujen keinojen tarkoituksenmukaisuutta
- 3) talouspolitiikan valmistelussa käytettyjen ennuste- ja arviointimenetelmien laatua
- 4) talouspolitiikan eri osa-alueiden yhteensovittamista ja kytkeitä yhteiskuntapolitiikan muihin osa-alueisiin
- 5) talouspolitiikan onnistumista erityisesti taloudellisen kasvun ja vakauden, työllisyyden ja julkisen talouden pitkän ajan kestävyuden kannalta
- 6) talouspolitiikan instituutioiden ja julkisen talouden rakenteiden tarkoituksenmukaisuutta.

Neuvosto julkistaa vuosittain arvion harjoitetusta talouspolitiikasta.

Valtioneuvosto nimittää neuvoston jäsenet neljän vuoden toimikaudeksi korkeakoulujen taloustieteellisten yksiköiden ja Suomen Akatemian ehdotuksen perusteella. Neuvoston tämänhetkiset jäsenet ovat yliopistojen professoreita, jotka osallistuvat neuvoston toimintaan oman toimensa ohella. Neuvostolla on oma Valtion taloudellisessa tutkimuskeskuksen (VATT) yhteydessä työskentelevä sihteeristö. Arviointineuvosto on työssään VATT:sta riippumaton.

Arviointineuvosto aloitti toimintansa toukokuussa 2014. Ensimmäisen neuvoston toimikausi jatkui 31.3.2019 saakka. Valtioneuvosto muutti Talouspolitiikan

arviointineuvostoa koskevan asetuksen 4 pykälää 4.10.2018. Muutoksen myötä arviointineuvoston jäsenten toimikausi on neljä vuotta siten että 1.4.2019 alkavalla toimikaudella kahden jäsenen toimikausi on kaksi vuotta. Vuonna 2020 neuvoston puheenjohtajana jatkoi professori Jouko Vilmunen Turun yliopistosta. Neuvoston muut jatkavat jäsenet olivat professorit Jukka Pirttilä ja Johanna Niemi Helsingin yliopistosta. Uusina neuvoston jäseninä keväällä 2021 aloittivat professori Hilde Bjørnland BI Norwegian Business School:sta sekä työelämäprofessori Seija Ilmakuus Jyväskylän yliopistosta. Martin Ellisonin (Oxfordin yliopisto) sekä Jari Vainiomäen (Tampereen yliopisto) kausi neuvostossa päättyi 31.3.2021.

Arviointineuvoston pääsihteerinä vuonna 2021 toimi Seppo Orjasniemi. Huhtikuussa 2021 neuvoston sihteeristössä tutkijana aloitti Henri Keränen.

2 Toiminta

Arviointineuvosto keskittyi toiminnassaan vuonna 2021 neuvoston kahdeksannen raportin laadintaan. Raportti julkaistiin tammikuussa 2022. Siksi tämä vuosikertomus kattaa neuvoston toiminnan osalta myös tammikuun 2022. Neuvoston taloutta kuvattaessa keskitytään kuitenkin kalenterivuoteen 2021.

2.1 Raportti

Talouspolitiikan arviointineuvoston keskeinen tehtävä on vuosittain julkaistava arvio harjoitetusta talouspolitiikasta. Neuvoston kahdeksannessa raportissa arvioitiin hallituksen talouspoliittisen linjan keskeisiä kohtia, julkisen talouden kestävyyttä sekä talouskasvua ja kasvupolitiikkaa.

Vuonna 2021 hallituksen harjoittaman finanssipolitiikan arvioitiin edistäneen talouden elpymistä. Kriisiaikojen ekspansiivisen finanssipolitiikan vastapainoksi kaittattiin kuitenkin uskottavaa suunnitelmaa julkisen talouden vakauttamiseksi, jotta finanssipoliittista liikkumavaraa olisi jatkossakin riittävästi ja julkinen talous olisi pitkällä aikavälillä kestävällä uralla. Korkeammilla työllisyystavoitteilla on ollut ratkaiseva rooli hallituksen julkisen talouden kestävyteen tähtäävässä politiikassa. Tämän vuoksi kaikkia työllisyysuudistuksia olisi arviointineuvoston mukaan arvioitava kattavasti myös julkisen talouden näkökulmasta. Yhtenä teemana vuoden 2021 raportissa oli talouskasvu Suomessa. Arviointineuvoston mukaan hallituksen olisi vahvistettava kasvupolitiikkaansa. Koulutuksen sekä tutkimus ja kehitystoiminnan (T&K) tukien leikkaukset Suomessa 2010-luvun aikana ovat todennäköisesti haitanneet tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Koska talouden tuottavuuskasvu on hidastunut merkittävästi, T&K-toimintaa olisi syytä tukea voimakkaammin.

Raportin kirjoitustyö tehtiin vuoden 2021 aikana ja raportti julkaistiin 26.1.2022 sekä suomeksi että englanniksi. Raportti on luettavissa neuvoston [www-sivuilla](#).

Raportissa esitettävät arviot talouspolitiikasta perustuvat neuvoston jäsenten ja sihteeristön analyysityöhön. Lisäksi neuvosto hyödyntää työssään ulkopuolisten tekemiä tutkimuksia ja selvityksiä. Arviointineuvoston määrärahalta teetettiin vuoden 2021 raporttia varten viisi taustaraporttia, jotka on lueteltu alla. Kolme ensimmäistä olivat tilaustutkimuksia ulkopuolisilta tutkijoilta. Kaksi jälkimmäistä olivat neuvoston sihteeristössä toimineiden korkeakouluharjoittelijoiden sekä sihteeristön päätoimisen tutkijan yhdessä laatimia tutkimuspapereita. Lisäksi Talouspolitiikan arviointineuvosto tilasi yhdessä Tuottavuuslautakunnan ja Yritystukien tutkimusjaoston kanssa OECD:ltä Suomen yksityisen sektorin kilpailullisuutta ja tuottavuuden dynamiikkaa koskevan tutkimuksen, jonka tuloksia käsitellään arviointineuvoston raportissa.

Vuoden 2021 raportin taustaraportit:

Matti Pohjola (Aalto yliopisto)

[Tuottavuus, rakennemuutos ja talouskasvu, pdf](#)

Päivi Puonti (ETLA)

[Public debt and economic growth, pdf](#)

Hannu Piekkola (Vaasan yliopisto)

[Innovation-driven growth policies for Finland, pdf](#)

Otso Hao ja Henri Keränen (Talouspolitiikan arviointineuvosto)

[Demand Side Hysteresis in Finland – What Can We Learn from SVARs?, pdf](#)

Sara Alhola ja Henri Keränen (Talouspolitiikan arviointineuvosto)

[Dynamic effects of changes in cost competitiveness, pdf](#)

Neuvoston työkielenä on englanti, mutta ensimmäinen raportti päätettiin julkaista sekä suomeksi että englanniksi. Raportin kirjoittaminen kahdella kielellä osoittautui työlääksi. Neuvoston toinen ja kolmas raportti julkaistiin englanniksi ja siihen liitettiin suomenkielinen tiivistelmä. Neljäs ja viides raportti julkaistiin englanniksi suomenkielisen tiivistelmän kera tammikuussa 2018 ja 2019 ja suomenkieliset käännökset julkaistiin maaliskuussa. Kuudennesta raportista eteenpäin suomenkielinen käännös on julkaistu samanaikaisesti varsinaisen raportin kanssa.

2.2 Kokoukset

Arviointineuvosto kokoontui vuonna 2021 kolmetoista kertaa (7.1., 14.1., 19.2., 24.3., 14.4., 5.5., 26.5., 17.6., 19.8., 1.10., 29.10., 23.11., ja 20.12.). Kokoukset järjestettiin etäkokouksina ja ne olivat pituudeltaan pääsääntöisesti kaksi tuntia.

Arviointineuvoston jäsenet, pääsihteeri ja tutkija pitivät kokouksissa alustuksia raportin aihepiireistä. Käydyn keskustelun pohjalta muodostettiin arviointineuvoston yhteiset kannanotot talouspolitiikkaan. Kokousten välillä neuvoston jäsenet ja sihteeristö työskentelivät tahoillaan pitäen yhteyttä sähköpostin välityksellä.

Kokouksissa kuultiin myös ulkopuolisia asiantuntijoita. Vuonna 2021 kokouksiin kutsuttiin kaksi ulkopuolista asiantuntijaa:

- Pekka Lindroos (TEM)
- Vesa Vihriälä (Helsingin yliopisto)

Lisäksi neuvosto kuuli kolmen ulkopuolisen taustaraporttien kirjoittajien esityksiä varsinaisten neuvoston kokousten ulkopuolella:

- Matti Pohjola (Aalto-yliopisto)
- Päivi Puonti (Etna)
- Hannu Piekkola (Vaasan yliopisto)

2.3 Tiedotus ja medianäkyvyys

Vuoden 2021 aikana Talouspolitiikan arviointineuvoston viestit esiintyivät usein lehtikirjoituksissa sekä tv- ja radio-ohjelmissa.

Arviointineuvoston tiedotustoiminta keskittyy vuosittaisen raportin julkaisemiseen ja raportin aihepiireihin liittyviin mediaesiintymisiin. Arviointineuvoston antamat lausunnot julkaistaan neuvoston nettisivuilla, mutta niistä ei erikseen tiedoteta.

Kahdeksannen raportin lehdistö- ja julkaisutilaisuus järjestettiin 26.1.2022 Helsingissä Economicumin 4. kerroksen seminaarihuoneesta (Arkadiankatu 7) käsin etäyhteydellä ilmoittautuneille median edustajille. Jouko Vilmunen esitteli tilaisuudessa raportin pääasiallisen sisällön ja johtopäätökset. Raportin julkaisupäivänä järjestettiin myös nettiseminaari. Seminaarissa Jukka Pirttilä esitteli raportin keskeiset viestit minkä jälkeen valtiovarainministeriön ylijohtaja Mikko Spolander esitti kommenttipuheenvuoron. Tämän jälkeen käytiin paneelikeskustelu, joka käsitteli mm. koronaviruksen vaikutuksia finanssipolitiikan pitemmän aikavälin riskeihin. Keskusteluun osallistuvat European Fiscal Board'in puheenjohtaja, professori emeritus Niels Thygesen (Kööpenhaminan yliopisto), johtaja ja professori Mika Maliranta

(Labore, Jyväskylän yliopisto) sekä VTV:n pääjohtaja Sami Yläoutinen. Paneelikeskustelua johti neuvoston jäsen professori Hilde Bjørnland.

Arviointineuvoston raportti uutisoitiin laajasti eri tiedotusvälineissä ja raportti mainittiin useissa pääkirjoituksissa. Sähköiset mediat uutisoivat raportin näyttävästi.

2.4 Muu asiantuntijatoiminta

Arviointineuvoston jäsenet ja heidän sijaisenaan sihteeristön jäsenet voivat antaa neuvoston edustajina neuvoston toimintaan läheisesti liittyvistä aiheista lausuntoja eduskunnalle tai muille tahoille. Lausunnon suuntaviivoista keskustellaan neuvoston jäsenten kanssa. Vuoden 2021 aikana arviointineuvosto antoi seuraavat lausunnot:

[Talouspolitiikan arviointineuvoston kirjallinen lausunto sosiaali – ja terveydenhuollon uudistuksesta](#) Talousvaliokunta, 9.2.2021

[Talouspolitiikan arviointineuvoston lausunto sosiaali – ja terveydenhuollon uudistuksesta](#) Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta, 1.3.2021

[Talouspolitiikan arviointineuvoston kirjallinen lausunto sosiaali – ja terveydenhuollon uudistuksesta](#) Valtiovarainvaliokunta, 8.3.2021

[Talouspolitiikan arviointineuvoston lausunto Valtiontalouden tarkastusviraston finanssipolitiikan valvonnan raportista 2020](#) Tarkastusvaliokunta 8.3.2021

[Talouspolitiikan arviointineuvoston kirjallinen lausunto säädösehdotusten vaikutusarviosta](#) Talousvaliokunta, 12.3.2021

[Talouspolitiikan arviointineuvoston kirjallinen lausunto Julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2022-2025](#) Valtiovarainvaliokunta 25.5.2021

[Talouspolitiikan arviointineuvoston kirjallinen lausunto omistajaohjaukseen liittyen](#) Talousvaliokunta 24.9.2021

[Talouspolitiikan arviointineuvoston kirjallinen lausunto talousarviosta vuodelle 2022](#) Talousvaliokunta 12.10.2021

[Talouspolitiikan arviointineuvoston kirjallinen lausunto talousarviosta vuodelle 2022](#) Valtiovarainvaliokunta 19.10.2021

Lausunnot on julkaistu neuvoston [www-sivuilla](http://www.sivuilla).

2.5 Talous

Arviointineuvoston käyttömenoihin osoitettiin vuodelle 2021 määrärahaa 310 000 euroa. Määräraha sisältyi VATT:n toimintamenomomentille. Määräraha kului pääosin sihteeristön palkkausmenoihin, toimintamenoihin ja neuvoston jäsenten palkkioihin. Arviointineuvoston puheenjohtajan vuosittainen palkkio on 10 000 euroa ja muiden jäsenten palkkiot ovat 5 000 euroa. Määrärahan käytössä on huomioitu myös VATT:n neuvostolle tuottamat tukipalvelut sekä neuvoston toiminnasta VATT:lle aiheutuvat muut kulut. Lisäksi neuvosto palkkasi tausta-analyysien tekoa varten kaksi korkeakouluharjoittelijaa. Vuoden 2021 raporttia varten tilattiin määrärahan turvin 3 kpl taustaraportteja. Raporttien myöhäisen valmistumisajankohdan takia niistä aiheutuneista menoista noin 15 000 euroa kohdistui vuodelle 2022. Vastaavasti vuodelle 2021 kohdistui noin 38 000 euroa vuoden 2020 raporttia varten tilatuista taustaraporteista aiheutuneita menoja. Vuoden 2020 määrärahoista vuodelle 2021 siirtyi noin 113 000 euroa ja vuodelta 2021 siirtyy vuodelle 2022 noin 115 000 euroa.